

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені
С.З. Гжицького

Факультет Громадського розвитку та здоров'я
Кафедра Реабілітації та здоров'я людини

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

(підпис)

Пелень Р.А.,
(ПІП)

«01» 09 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 25 «РЕАБІЛІТАЦІЯ У КАРДІОЛОГІЇ»

(код і назва освітньої компоненти)

рівень вищої освіти «Бакалавр»
(назва освітнього рівня)
галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(назва галузі знань)
спеціальність 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
(назва спеціальності)
освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»
(назва)
вид дисципліни Обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

Львів – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Реабілітація у кардіології» для студентів 3 курсу Б-О спеціальності 227 «Фізична терапія та ерготерапія» за освітньою програмою «Фізична терапія та ерготерапія»

Укладачі:

Магістр, асистент каф

(посада, науковий ступінь та вчене звання)

Дядічкіна К.А.

(ініціали та прізвище)

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні кафедри реабілітації та здоров'я людини

протокол від « 1 » 09 2021 року № 2

В.о. завідувача кафедри реабілітації та здоров'я людини

(підпис)

(Івасик Н.О.)

(прізвище та ініціали)

Погоджено навчально-методичною комісією спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія»
(назва спеціальності)

протокол № 1 від « 1 » 09 2021 р.

Голова НМКС _____

Івасик Н.О.

(підпис, прізвище та ініціали)

Схвалено рішенням навчально-методичної

ради факультету промагського розвитку та здоров'я
(назва факультету)

протокол № 2 від « 01 » 09 2021 р.

Голова НМРФ _____

Сливка Н.Б.

(підпис, прізвище та ініціали)

Ухвалено вченою радою факультету

протокол № 5 від « 01 » 09 2021 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Всього годин
	Денна форма навчання
Кількість кредитів/годин	4 кредити/120 годин
Усього годин аудиторної роботи	62
в т.ч.:	
• лекційні заняття, год.	16
• практичні заняття, год.	
• лабораторні заняття, год.	48
• семінарські заняття, год.	-
Усього годин самостійної роботи	58
Вид контролю	Іспит

Примітка.

Частка аудиторного навчального часу студента у відсотковому вимірі: – 53 %

2. ПРЕДМЕТ, МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Предмет, мета вивчення навчальної дисципліни:

метою є формування знань, умінь і навичок у студентів з питань та основних принципів і положень, викладених в розділах та темах робочої програми щодо набуття студентами теоретичних знань та практичних навичок для оцінки та корекції стану хворих з ураженням серцево-судинної системи.

Вивчення освітньої компоненти «Реабілітація у кардіології» ґрунтується на таких засвоєних освітніх компонентах: «Анатомія людини», «Нормальна фізіологія», «Теорія та методика фізичного виховання», «Серцево-судинні захворювання» та ін

Здобуті знання з «Реабілітація у кардіології» є основою для вивчення наступних освітніх компонент: «Реабілітація при захворюваннях опорно- рухового апарату», «Реабілітація при неврологічних захворюваннях», «Клінічна практика з фізичної терапії та ерготерапії при кардіо-респіраторних захворюваннях» та ін.

2.2.Завдання дисципліни (ЗК, ФК)

Вивчення дисципліни передбачає формування у студентів необхідних компетентностей:

загальні компетентності: (з ОПП розділу «Програмні компетентності» з шифрами):

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 03. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 04. Здатність працювати в команді.

ЗК 05. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 06. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 07. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 08. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахові компетентності: (з ОПП розділу «Програмні компетентності» з шифрами):

СК 01. Здатність пояснити пацієнтам, клієнтам, родинам, членам міждисциплінарної команди, іншим медичним працівникам потребу у заходах фізичної терапії, ерготерапії, принципи їх використання і зв'язок з охороною здоров'я.

СК 02. Здатність аналізувати будову, нормальний та індивідуальний розвиток людського організму та його рухові функції.

СК 03. Здатність трактувати патологічні процеси та порушення і застосовувати для їх корекції придатні засоби фізичної терапії, ерготерапії.

СК 04. Здатність враховувати медичні, психолого-педагогічні, соціальні аспекти у практиці фізичної терапії, ерготерапії.

СК 05. Здатність провадити безпечну для пацієнта/клієнта та практикуючого фахівця практичну діяльність з фізичної терапії, ерготерапії у травматології та ортопедії, неврології та нейрохірургії, кардіології та пульмонології, а також інших областях медицини.

СК 06. Здатність виконувати базові компоненти обстеження у фізичній терапії та/або ерготерапії: спостереження, опитування, вимірювання та тестування, документувати їх результати.

СК 08. Здатність ефективно реалізовувати програму фізичної терапії та/або ерготерапії.

СК 09. Здатність забезпечувати відповідність заходів фізичної терапії та/або ерготерапії функціональним можливостям та потребам пацієнта/клієнта.

СК 11. Здатність адаптовувати свою поточну практичну діяльність до змінних умов.

СК 14. Здатність знаходити шляхи постійного покращення якості послуг фізичної терапії та ерготерапії

2.3. Програмні результати навчання (ПРН)

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен бути здатним продемонструвати такі результати навчання:

ПР 03. Використовувати сучасну комп'ютерну техніку; знаходити інформацію з різних джерел; аналізувати вітчизняні та зарубіжні джерела інформації, необхідної для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

ПР 04. Застосовувати у професійній діяльності знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів фізичної терапії та ерготерапії.

ПР 05. Надавати долікарську допомогу при невідкладних станах та патологічних процесах в організмі; вибирати оптимальні методи та засоби збереження життя.

ПР 06. Застосовувати методи й інструменти визначення та вимірювання структурних змін та порушених функцій організму, активності та участі, трактувати отриману інформацію.

ПР 07. Трактувати інформацію про наявні у пацієнта/клієнта порушення за Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ) та Міжнародною класифікацією функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я дітей та підлітків (МКФ ДП).

ПР 08. Діяти згідно з нормативно-правовими вимогами та нормами професійної етики.

ПР 09. Реалізувати індивідуальні програми фізичної терапії, ерготерапії.

ПР 10. Здійснювати заходи фізичної терапії для ліквідації або компенсації рухових порушень та активності.

ПР 11. Здійснювати заходи ерготерапії для ліквідації або компенсації функціональних та асоційованих з ними обмежень активності та участі в діяльності.

ПР 12. Застосовувати сучасні науково-доказові дані у професійній діяльності.

ПР 13. Обирати оптимальні форми, методи і прийоми, які б забезпечили шанобливе ставлення до пацієнта/клієнта, його безпеку/захист, комфорт та приватність.

ПР 15. Вербально і невербально спілкуватися з особами та групами співрозмовників, різними за віком, рівнем освіти, соціальною і професійною приналежністю, психологічними

та когнітивними якостями тощо, у мультидисциплінарній команді.

ПР 16. Проводити інструктаж та навчання клієнтів, членів їх родин, колег і невеликих груп.

ПР 17. Оцінювати результати виконання програм фізичної терапії та ерготерапії, використовуючи відповідний інструментарій, та за потреби, модифікувати поточну діяльність.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Розподіл навчальних занять за розділами дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Усього	у тому числі		
		л	пр	с.р.
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1. Контент фізичної терапії при серцево-судинних захворюваннях				
Тема 1. Наукове обґрунтування фізичної терапії при серцево-судинних захворюваннях	12	2	4	8
Тема 2. Структура класифікації ВООЗ щодо інвалідності та інвалідність через МКФ. Складова клінічної діяльності фізичного терапевта	8		2	6
Тема 3. Чинники, що визначають характер і спрямованість заходів фізичної терапії осіб з серцево-судинними захворюваннями	10	2	6	6
Тема 4. Обстеження кардіологічних хворих у фізичній терапії	16		8	8
<i>Разом – зм. Модуль 1</i>		4	20	28
Змістовий модуль 2. Фізична терапія при серцево-судинних захворюваннях				
Тема 6. Реабілітаційні втручання та методики їх застосування при серцево-судинних захворюваннях	32	8	14	14
Тема 5. Складання програм з фізичної терапії для осіб з серцево-судинними захворюваннями.	24	4	14	16
<i>Разом – зм. Модуль 2</i>	56	12	28	30
Усього	120	16	48	58

3.2. Лекційні заняття

№ з/п	Назви тем та короткий зміст за дисципліною	Кількість годин
1	Наукове обґрунтування фізичної терапії при серцево-судинних захворюваннях. Основа доказів для кардіологічної реабілітації. Кардіологічна реабілітація: мета, покази, протипокази. Порівняльна характеристика показань до застосування фізичної терапії як складової частини кардіологічної реабілітації при серцево-судинних захворюваннях	2
2	Чинники, що визначають характер і спрямованість заходів фізичної терапії осіб з серцево-судинними захворюваннями. Фактори ризику кардіологічних розладів. Основні синдроми при захворюваннях СС та їх вплив на процес ізичної реабілітації.	4
3	Реабілітаційні втручання та методики їх застосування при серцево-судинних захворюваннях. Фізичні вправи (спеціальні вправи, ЗРВ); Методики Водні процедури; Масаж; Природні чинники	8
4	Складання програм з фізичної терапії для осіб з серцево-судинними ураженнями. Критерії складання програми з фізичної терапії. Рівень фізіологічної адаптації пацієнта до занять з фізичної терапії До реабілітаційна оцінка пацієнта. Оцінка ефективності реабілітаційного процесу. Постановка мети та цілей реабілітаційної програми у SMART форматі. Підбір засобів фізичної терапії з урахуванням моделі МКФ. Модель планування індивідуальної програми фізичної терапії	4
	Усього годин	16

3.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукове обґрунтування фізичної терапії при серцево-судинних захворюваннях	4
2	Структура класифікації ВООЗ щодо інвалідності та інвалідність через МКФ. Складова клінічної діяльності фізичного терапевта	2
3	Чинники, що визначають характер і спрямованість заходів фізичної терапії осіб з серцево-судинними захворюваннями	6
4	Обстеження хворих з серцево-судинними захворюваннями у фізичній терапії	8
5	Реабілітаційні втручання та методики їх застосування при серцево-судинних захворюваннях	14
6.	Складання програм з фізичної терапії для осіб з серцево-судинною патологією, розв'язування ситуаційних задач	14
	Разом	48

3.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Наукове обґрунтування фізичної терапії при респіраторних захворюваннях (аналіз публікації з бази доказової медицини у сфері ФТ у кардіологічній реабілітації)	8
2	Структура класифікації ВООЗ щодо інвалідності та інвалідність через МКФ. Складова клінічної діяльності фізичного терапевта (Описати можливості клієнта/ пацієнта в моделі МКФ та поставити ціль фізичної терапії у SMART форматі)	4
3	Чинники, що визначають характер і спрямованість заходів фізичної терапії осіб з серцево-судинними захворюваннями	2
4	Обстеження хворих з серцево-судинними захворюваннями у фізичній терапії (опитування, тестування хворих із серцево-судинними захворюваннями)	4
5	Підбір вправ залежно від стану пацієнта із серцево судинними захворюваннями	10
	Розв'язування ситуаційних задач	8
	Усього	36
	Підготовка до навчальних занять та контрольних заходів	22
	Разом	58

4. Індивідуальні завдання

Для покращення поточного контролю студентам пропонуються на вибір теми творчих робіт:

1. Фізична терапія при набутих вадах серця.
2. Особливості використання МКФ у фізичній терапії осіб з серцево-судинними захворюваннями.

5. Методи навчання

Вивчення предмету проводиться за допомогою наступних методів:

- викладання лекційного матеріалу;
- використання навчального наглядного обладнання (таблиць, стендів, муляжів тощо);
- використання презентацій, відеофільмів;
- розв'язування тестів, ситуаційних задач;
- проведення практичних досліджень та оцінка їх результатів;
- науково-дослідна робота;
- самостійна робота студентів.

Основними видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- лекції;
- лабораторні заняття;
- самостійна позааудиторна робота студентів (СРС).

6. Методи контролю

Згідно з вимогами Положення про організацію навчального програм в Львівському національному університеті ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького (2015) система оцінювання знань студентів передбачає два види контролю – поточний та підсумковий.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті, зміст якого узгоджується з темою цього заняття. Основними видами контролю знань є тестові

контрольні роботи та усне опитування. Результати контрольної роботи оцінюються за чотирьох бальною шкалою («2», «3», «4», «5»).

Поточний контроль та оцінювання знань студентів з тем самостійної роботи здійснюється під час проведення тестового контролю на відповідному аудиторному занятті.

Підсумковий контроль засвоєння та оцінювання знань студентів проводиться після закінчення вивчення ними програми навчальної дисципліни шляхом здачі іспиту.

До цього виду контролю допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою.

7. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Успішність студента оцінюється за 100-бальною шкалою під час проведення поточного та підсумкового контролю знань, яким є іспит.

Поточний контроль проводиться протягом семестру шляхом усного опитування, тестового і письмового контролю, перевіркою виконання тем самостійної роботи тощо.

Максимальна кількість балів за засвоєння розділів дисципліни протягом семестру становить 100:

100 (ПК) – 100 максимальних балів з поточного контролю, які може набрати студент за семестр.

$$ПК = \frac{100 \cdot CAZ}{5} = 20 \cdot CAZ$$

- *CAZ* – середнє арифметичне значення усіх одержаних студентом оцінок;
- *max ПК* – максимально можлива кількість балів за поточний контроль у відповідному семестрі дорівнює 100 балів;
- 5 – максимально можливе *CAZ*

Результати поточного контролю оцінюються за чотирибальною («2», «3», «4», «5») шкалою. Оцінювання рівня знань студентів проводиться за наведеною нижче шкалою.

Критерії оцінювання знань студентів

- 5 – «відмінно» – студент виявляє особливі здібності, має високий показник знань матеріалу дисципліни, правильно використовує набуті знання для побудови відповідей, володіє термінологією, самостійно розкриває власну думку.
- 4 – «добре» – студент правильно і глибоко розуміє питання дисципліни, вміє проявити знання, зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію, має власний підхід до розкриття поставленого питання.
- 3 – «задовільно» – студент висвітлює незначну частину теоретичного матеріалу дисципліни, не повністю виявляє знання і розуміння основних положень, основну частину відповідей відтворює на репродуктивному рівні.
- 2 – «незадовільно» – студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, елементарного поняття, відповіді невірні, що демонструють нерозуміння суті питань дисципліни.

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентів у графі «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано».

Вирахування підсумкової оцінки та переведення її в бали можна зробити з допомогою таблиці 1. Кожній сумі балів відповідає оцінка за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Шкала оцінювання успішності студентів

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ЄCTS
	Екзамен, диференційований залік	Залік	
90 – 100	Відмінно	Зараховано	A
82 – 89	Добре		B
74 – 81			C
64 – 73			Задовільно
60 – 63	E		
35 – 59	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання		FX
0 – 34	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни		F

За підсумками семестрового контролю в залікову відомість студентів у графік «за національною шкалою» виставляється оцінка «зараховано/незараховано».

У зв'язку з тим, що для студентів заочної форми навчання співвідношення обсягу годин, відведених на аудиторні заняття та самостійну роботу має значні відмінності від денної форми (для кожної дисципліни визначається навчальною та робочою програмами), відповідно є відмінності у розподілі балів для дисциплін та критеріїв оцінювання.

Розподіл балів для дисциплін, які завершуються *іспитом*:

$$30 (\text{ПК}) + 50 (\text{І}) = 100$$

50 (ПК) - 30 максимальних балів з поточного контролю (ПК), які може набрати студент під час настановної та лабораторно-екзаменаційної сесії.

50 (І) - бали набрані під час іспиту.

Поточний контроль може проводитись у формі усного опитування, письмового експрес-контролю (наприклад, на лекціях), комп'ютерного тестування, виступів студентів при обговоренні питань на семінарських заняттях тощо.

8. Навчально-методичне забезпечення

1. Підручники та навчальні посібники;
2. Конспект лекцій з дисципліни;
3. Мультимедійні презентації для проведення лекцій;
4. Матеріали для самостійного вивчення на електронних носіях;
5. Тестові контрольні питання для поточного контролю знань;
6. Навчальні таблиці і схеми.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Амосов Н.М., Бендет Я.А. Физическая активность и сердце. Киев:Здоров'я;1984.- 232с.
2. Беловол АН, Князькова ИИ, Сенаторова АС, Шипко АФ. Диагностика сердечной недостаточности у детей и подростков. Серцева недостатність. 2014;3:41–52.
3. Богдановська Н. Рекомендації вітчизняної кардіології з фізичної реабілітації осіб із серцевою недостатністю. Спортивна наука України [Інтернет]. 2017; 5: Доступно на: <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/issue/current>
4. Горбась І.М, Барна О.М, Сакалош В.Ю, Бакуменко М.А. Оцінка поширеності та контролю факторів ризику серцево-судинних захворювань серед населення та лікарів [Інтернет] Ліки України плюс [Інтернет]. 2010 [цитовано 2010 Січ. 30];1. Доступно на: http://archive.nbu.gov.ua/e-journals/liku/2010_1/2_/index.html
5. Горбась ІМ. Фактори ризику серцево-судинних захворювань: поширеність і контроль. Здоров'я України. 2007;21(1):62–63.
6. Ждан ВМ, Шилкіна ЛМ, Бабаніна МЮ, Кітура ЄМ. Стандарти діагностики та Видавництво “Олімпійська література” Національного університету фізичного виховання і спорту України, К., 2000. - 407с.
7. Івасик НО. Індивідуальна оцінка витривалості за даними тесту 6-ти хвилинної ходьби. В: Науковий часопис нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 15, Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт). Зб. наук. пр. Київ; 2013;7(33);1,с. 294–298.
8. Клименко ВІ, Денисенко ІМ. Актуальні питання організації медичної реабілітації кардіологічних хворих у сучасних умовах. Україна. Здоров'я нації. 2010;2(14):79–83.
9. Коваленко ВМ, Лутая МІ, Сіренко ЮМ. Серцево-судинні захворювання. Класифікація, стандарти діагностики та лікування кардіологічних хворих. Київ: Асоціація кардіологів України; 2007. 128 с.
10. Косарчук ВВ, Мясников ГВ, Голуб СВ, Щегель ОВ, Софієнко СВ, Зінюков ВВ, Серова ОД, Колосков ЛО, Дєдов АІ, Кондратюк ОС, Кошовенко ВВ. Функціональні проби в кардіології. Внутрішня медицина. 2009;5-6.
11. Лазарева О, Вітомський В. Фізична активність і вроджені вади серця. Молодіжний науковий вісник. 2014;14:79–85.
12. Окорочков АН. Лечение болезней внутренних органов. Москва: Медицинская литература; 2008. Том 3; кн. 1. 464 с.
13. Український кардіологічний портал [Інтернет]. Київ: Асоціація кардіологів України за підтримки ННЦ „Інститут кардіології ім. академіка М.Д. Стражеска”. 2003 [цитовано 2015 Вер. 12]. Доступно: <http://www.ukrcardio.org/>
14. Фізична реабілітація після інфаркту міокарда в домашніх умовах: [навчальний посібник] / С.Я. Індика, А.М. Сітовський – Луцьк : РВВ ЛІРоЛ Університету «Україна», 2014. – 150 с.
15. Чикина СЮ. Роль теста с 6-минутной ходьбой в ведении больных с бронхолегочными заболеваниями. Практическая пульмонология. 2015;4:34–38.
16. Ballenger JC, Davidson JRT, et al. Consensus statement on depression, anxiety and cardiovascular disease. J. Clin. Psychiatry. 2001;62:24–47. 193.
17. Cardiac rehabilitation. A national clinical guideline. Scottish Intercollegiate Guidelines Network; 2002. 34 p. 197. Chekhovska M, Chekhovska
18. Kraus W, Keteyian S. Cardiac Rehabilitation. Totowa, New Jersey: Humana Press, 2007. 307 p.

Допоміжна:

1. Белоконь НА, Кубергер МБ. Болезни сердца и сосудов у детей. Москва: Медицина; 1987. - 928 с.
2. Вітомський В, Лазарева О, Демідова О. Застосування засобів фізичної реабілітації після хірургічної корекції коарктації аорти. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2014;2:49–52.
3. Гидзинська ІМ. Лікування серцевої недостатності: сучасний стан проблеми. Внутрення медицина. 2007; 2 (2).
4. Горбась ІМ, Барна ОМ, Сакалош ВЮ, Бакуменко МА. Оцінка поширеності та контролю факторів ризику серцево-судинних захворювань серед населення та лікарів [Інтернет] Ліки України плюс [Інтернет]. 2010 [цитовано 2010 Січ. 30];1. Доступно на: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/liku/2010_1/2_/index.html
5. Зіменковський АБ, редактор. Менеджмент лікової поведінки пацієнта: метод. реком. Львів: ЛНМУ ім. Данила Галицького, 2015. 59 с.
6. Рубан Л, Рубан В. Функціональний стан серцево-судинної системи, як діагностичний маркер вегетативної дисфункції у школярів. Вісник Прикарпатського університету. 2017;25-26:263–268.
7. Тяжка ОВ, редактор. Педіатрія: навч. посіб. Київ: Медицина; 2008. -1092 с.
8. Fay MP, Proschan MA. Wilcoxon–Mann–Whitney or t-test? On assumptions for hypothesis tests and multiple interpretations of decision rules. Statistics Surveys. 2010;4:1–39
9. Gratz A, Hess J, Hager A. Self-estimated physical functioning poorly predicts actual physical capacity in adolescents and adults with congenital heart disease. European Heart Journal. 2009;30;4:497–504.
10. Jiang W, Kuchibhatla M, et al. Prognostic value of anxiety and depression in patients with chronic heart failure. Circulation. 2004;110:3452–56.
11. Johnson R, Kubu P. Applied Example 2.15. The 85th Percentile Speed Limit: Going With 85% of the Flow, Elementary Statistics. 10th ed. Cengage Learning, p. 102
12. Longmuir PE, Tremblay MS, Goode RC. Postoperative exercise training develops normal levels of physical activity in a group of children following cardiac surgery. Pediatr Cardiol. 1990;11(3):126–130.
13. Wehrens BB, Dordel S, Schickendantz S, et al. Motor development in children with congenital cardiac diseases compared to their healthy peers. Cardiol Young. 2007;17(5):1–12
14. Wyszynski A, Schwartz M, et al. The patient with cardiovascular disease. In: Manual of psychiatric care for the medically ill. American Psychiatric Publishing, Inc. Washington; 2004, p. 49–67
15. Yancy CW, Jessup M, Bozkurt B, Butler J, Casey DE, Drazner MH, Fonarow GC, Geraci SA, et al. ACCF/AHA Guideline for the Management of Heart Failure [Internet] 2013. [cited 2016 Feb. 1]. Available from:<http://circ.ahajournals.org/content/128/16/e240.full#sec-221>

10. Інформаційні ресурси

Нормативною базою вивчення вказаної дисципліни є навчальна програма, навчальний план та робоча програма дисципліни. Джерелами інформаційних ресурсів вивчення дисципліни є:

- Інтернет-зв'язок;
- Бібліотеки:
 1. Бібліотека ЛНУВМ та БТ: м. Львів, вул. Пекарська, 50
 2. Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України: вул. Стефаника, 2; тел. 74-43-72
 3. Львівська обласна наукова бібліотека: просп. Шевченка, 13; тел.74-02-26

4. Наукова бібліотека ЛНУ ім. Франка, метод. відділ: вул. Драгоманова, 17; тел. 296-42-41
5. Центральна міська бібліотека ім. Лесі Українки: вул. Мулярська, 2а; тел.72-05-81